

70

לישראל

התש"ח-התשע"ח

(1948-2018)

מחזון להגשמה

לפני כשבשים שנה, בה' באייר גש"א, 15.4.1948, התכנסה מועצת העם בראשותו של דוד בן-גוריון בג'אמידי והכריזה על הקמתה של מדינת ישראל, שהיה בראשותו של העם היהודי בארץ ישראל. אתגרים רבים עמדו לפני המדינה הצעירה שהוקמה בגש"א: קליטת עלייה, בניית משק כאיל, הנאמץ השפה, יצירת תרבות ישראלית חדשה, הקמת צה"ל והגנה על גבולות המדינה. יום ההולדת הסדאמינה מהווה הצדמנות לעאל: האם וכיצד באו לידי ביטוי הרעיונות הנאמלים והנשעמים עליהם הכריזו מייסדי המדינה?

האבות המייסדים צא בעיני רואם את צביון המדינה העגידי, ומצד המופץ שרקום בה:

"העקרונות של חברת המופת שהקימו הציונים בארץ החדשה: חברה המבוססת על ערכים של שוויון, ללא הבדלי דת ומעמד. לנשים יש זכות בחירה, ועל הצעירים והצעירות מוטלת החובה של שירות לאומי. החברה החדשה מבוססת על סובלנות ופתיחות, ולכן אינה מעוררת את התנגדותה של האוכלוסייה הערבית, נהפוך הוא: ערביי הארץ לא זו בלבד שאינם רואים ביהודים "פולשים זרים" - אלא מעריכים את תרומת החלוצים לשיפור מצבם: היהודים העשירו אותנו... הם חיים אתנו כאחים" (הרצל, אלטנויאן, עמ' 108)

"אנו מנסים לבנות חברה חדשה, בת-חורין, בנויה על אושיות הצדק, צדק חברתי ולאומי, ועל מגמות מוסריות ורוחניות נעלות ביותר: אחווה, שלום, חירות. אם תבקרו את יישובינו ותעמדו על אופיים החברתי והמוסרי תראו לאן פנינו מועדות" (דוד בן-גוריון, במערכה, (אום בפני הוועדה האנא-אמריקני, 11.3.1946)

"ובמדינתנו פנימה יהיה הצדק השליט העליון, השליט גם על שליטיה - כל תהיה רודנות. יהיו נושאי המשרה - משרתי החברה ולא רודיה. כל תהיה טפילות. כל יהיה ניצול. כל יהיה בביתנו איש - אזרח או גר - רעב ללחם, חסר קורת גג, חשוך בגד או נטול השכלה ראשונית. 'וזכרת כי גר היית בארץ מצרים' - צו עילאי זה יקבע את יחסינו אל שכנינו. 'צדק צדק תרדוף' - צו עליון זה יקבע את יחסינו בין איש לחבר" (דברים שנאמרו בגאנת השידור של האצ"ל, 2-ו' באייר גש"א, אלגר הכרצ המדינה).

"מטרתה של הציונות הייתה והינה לכונן כאן, במולדתנו ההיסטורית, חברה מופת פתוחה ומודרנית, בחזית החברות המתקדמות בעולם. מדינה ציונית, יהודית ומעל לכל דמוקרטית, ברוח עקרונות מגילת העצמאות וחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. חברה מופת, שצעירי ישראל יבחרו לבנות בה את חייהם מרצון ויהודים בכל העולם יהיו גאים בזיקתם אליה. חברה מופת בתחומי מדע וטכנולוגיה, חינוך ותרבות, סולידריות פנימית, שילוב ושוויון לכל, כבוד האדם ואיכות החיים ומשמעותם" (מגן: (אום אהוד ברק בישיבה המיועדת לכינון 20 באוקטובר 2010)

ג'אמיד יקר,

במקרה צו המבוסס כואה על מילת העצמאות, ועוצרת בין הצהרותיה והכרזותיה, נרצה לבדוק האמנם היו הדברים מעולם? האם צא נכונה האבות המייסדים בכגם את מילת העצמאות? מהם הישגי המדינה בכל גאום הנצכר אורק ההצהרה: בעלייה, קליטה, הגנה, גינוק, מדע וקידמה? שנת הששים אמדינה, מסמל גאנת עזירה אמשה מרובש, מה עשינו? מה עושים? ומה נעשה בעגידי? המדינה אאן? כאובן, שהנושא פגום לביון ולבחות שונות ולכן, אק גליה עלינו להכיר את המילה על כל רדיה והרקף ההיסטורי של הדברים הנצכרים בה.

קיראו, אימדו, העמיקו ואץ דינו בדברים ובהסקפות השונות.

"בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תיאודור הרצל, והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו"

הקונגרס הציוני הראשון:

א' באלול תרנ"ז-29 באוגוסט 1897 נפתח בבאזל שבשווייץ הקונגרס הציוני הראשון, פרי יוזמתו של ד"ר בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה. הרעיון בדבר כינוסו של קונגרס יהודי לא היה חדש - אבל הרצל היה הראשון שהצליח לממש רעיון זה ולהוציאו אל הפועל. הקונגרס הציוני הראשון ליכד את כל הגופים הציוניים שפעלו באותה תקופה, והוא עורר התעניינות רבה בדעת הקהל היהודית ובמדינות אירופה. הקמתו של ארגון יהודי ציוני המציע תכנית מדינית עצמאית לתקומת העם היהודי הייתה חידוש גדול שעורר הדים רבים. בפתיחת הקונגרס נוכחים 197 צירים. הרצל, שרצה לשוות לקונגרס חזות חגיגית במיוחד, תובע מכל הצירים להופיע בבגדים מהודרים: חליפה שחורה ועניבה לבנה. "האנשים האלה צריכים לראות בקונגרס הזה את הנעלה והחגיגי ביותר", הוא אומר לנורדאו. העיתונות היהודית והכללית שולחת עיתונאים רבים על-מנת לסקר את ההתכנסות היהודית המיוחדת הזו. הרצל כותב ביומנו: "בבזל יסדתי את מדינת היהודים. אילו אמרתי זאת היום בקול, היה צחוק כללי בא לי כתשובה. אולי בעוד חמש שנים, בכל אופן בעוד חמישים שנה, יכירו בזה הכל". הרצל החוזה "טעה" בשנה אחת בלבד! כי כעבור 51 שנה (1948), הוכרז על הקמת מדינת ישראל!

הקונגרס הציוני הראשון <<<<

"ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בא"י. העצרת תבעה מאת תושבי ארץ-ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה"

הרקע להכרזה:

במלחמת העולם הראשונה (1917) כבשו הבריטים את ארץ ישראל מידי הטורקים. לאחר המלחמה, קיבלה בריטניה מהאו"ם מנדט על ארץ ישראל לתקופה של 25 שנה (מנדט - מדינה מסוימת המתמנה ע"י גוף בינלאומי לשלוט על אזור, שאין לו עדיין שלטון ריבוני ולנהל אותו. המנדט ניתן לתקופה מוגבלת). עם סיום מלחמת העולם השנייה (1945) ומשהתבררו מומדי השואה האיומה, אשר פקדה את העם היהודי, גברה תביעת הישוב היהודי לפתוח את שערי ארץ ישראל לשארית הפליטה שרידי השואה. ארגוני המחתרת העבריים פתחו במאבק נגד הממשלה הבריטית, הגבירו את העלייה ה"בלתי חוקית" לחופי הארץ ואת הלחץ המדיני.

ועדת אונסקו"פ: הוועדה המיוחדת של האו"ם לענייני ארץ ישראל

לאחר שנכשלו כל התוכניות השונות לפתרון בעיית ארץ ישראל, החליטה ממשלת בריטניה להעביר את שאלת ארץ ישראל להכרעת האו"ם.

ב-15 במאי 1947, החליטה העצרת הכללית של האו"ם למנות ועדה מיוחדת לענייני ארץ ישראל, שנקראה ועדת אונסקו"פ. מטרת הוועדה הייתה להציע פתרון לבעיית ארץ ישראל. הוועדה כללה נציגים מאחת-עשרה מדינות, נציגי הוועדה ביקרו בארץ, גבו עדויות מחלק ממנהיגי היישוב וזכו לשיתוף פעולה מלא מצד ראשי היישוב היהודי בארץ ומחוצה לה (הערבים החרימו את הוועדה). בסיום עבודתה הגישה הוועדה את המלצותיה לעצרת האו"ם.

המלצות הוועדה:

- חלוקת ארץ ישראל לשתי מדינות עצמאיות: יהודית וערבית.
- השארת ירושלים כמובלעת, כעיר בינלאומית תחת פיקוח בינלאומי.
- שתי המדינות (הערבית והיהודית) תקיימנה קשרים כלכליים ביניהן.
- המדינה היהודית תכלול: מישור החוף מאשקלון עד עכו, את הגליל המזרחי ואזור מסוים דרומה לו, וכן את רוב הנגב.
- המדינה הערבית תכלול את השאר (כולל מובלעת ביפו), חוץ מירושלים, שאותה הציעו להפוך לעיר בינלאומית בשליטת האו"ם.

עצרת האו"ם מאשרת את תוכנית החלוקה

בכ"ט (29) בנובמבר 1947 (יז כסלו) נתכנסה עצרת האומות המאוחדות, והחליטה במסמך רשמי לקבל את הצעת ועדת אונסקו"פ - תוך שינוי באזור הדרום. הוחלט שאזור הנגב יצורף למדינה הערבית. ההחלטה התקבלה ברוב של שני שלישי. 33 מדינות הצביעו בעד, 13 מדינות נגד, 10 מדינות נמנעו. ההצבעה באו"ם נערכה בחצות לפי שעון ישראל. המונים נצמדו למקלטי הרדיו או לרמקולים, אשר הוצבו במספר מקומות מרכזיים.

התגובות המידיות לאחר קבלת ההחלטה

היהודים - ההחלטה נתקבלה ע"י היהודים ברחבי הארץ בשמחה ובריקודים.
הערבים - הודיעו על התנגדותם לתוכנית, הכריזו על שלושה ימי אבל והזהירו שהתנגדות זו תהיה אלימה. למחרת ההצבעה פתחו הערבים במעשי איבה נגד היהודים, שהלכו והחריפו במהירות, וכך החלה מלחמת העצמאות. הערבים ראו בבריטים אחראים עיקריים לאסונם וטענו כי בריטניה פעלה נגדם ממשלת בריטניה - הודיעה כי לא תתנגד לתוכנית החלוקה, אך לא תסייע להגשמתה. מצב זה יצר מצב של תוהו ובוהו בארץ עוד לפני סיום המנדט. זמן מה לאחר מכן הודיעה ממשלת בריטניה כי תסיים את שלטון המנדט בארץ ישראל ב - 15 במאי 1948.

<https://www.youtube.com/watch?v=nBHxEbJgzY4> ההצבעה באו"ם להכרזה על מדינת ישראל

ד"ר המדינות שגאחו בישראל בצורת האו"ם <<<<

"מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחז במולדתם העתיקה, ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים. וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית"

העשור הראשון (1948-1958) בסימן חלוצים...הפריחו נשמות

לפני קום המדינה, גם בימי השלטון הטורקי וגם בימי השלטון הבריטי בארץ, יהודים לא יכלו להגיע לישראל באופן חופשי. הוטלו עליהם הגבלות ונקבעו "מכסות עלייה", כלומר קבעו כמה עולים יקבלו אשרת כניסה לארץ. אפילו בתקופת השואה לא הותרה עלייה חופשית ליהודים נרדפי הנאצים. רק עם הקמת מדינת ישראל העצמאית, במאי 1948, נפתחו שערי הארץ לרווחה.

שני עקרונות הנחו את מדיניות העלייה של מדינת ישראל הצעירה:

א. לאפשר עלייה חופשית של יהודים לישראל.

ב. לעודד את העלייה כדי לקבץ מחדש את העם היהודי מכל תפוצות הגולה.

רבבות יהודים ביקשו לעלות לישראל לאחר הכרזת העצמאות. ביניהם שתי קבוצות של יהודים שהיו שרויים במצוקה קשה והיה צורך להעלותם לארץ ללא דיחוי.

אוכלוסיית "שארית הפליטה" - יהודים שעברו את אימי השואה באירופה והתקבצו במחנות העקורים* במערב אירופה ובמחנות העצורים של הבריטים בקפריסין.

יהודים ממדינות האיסלאם שהקמת מדינת ישראל ערערה את מעמדם והיה חשש לביטחונם האישי.

כגון: מרוקו, תימן, עיראק, פרס ועוד. ממדינות האיסלאם הועלו כמה קהילות שלמות של יהודים במה שכונה "עליית הצלה".

130 אלף יהודי עיראק במבצע שנקרא "עליית עזרא ונחמיה".

כ-45 אלף יהודים מתימן במבצע "מרבד הקסמים" שנקרא גם "על כנפי נשרים" וכן מבצע "ביאת המשיח".

כ-80 אלף יהודי מרוקו במבצע "יכין"

במאי 1948 מנתה אוכלוסיית ישראל 650,000 נפש. מאותו תאריך ועד סוף שנת 1954 עלו לישראל

740,000 נפש. כלומר, בתוך 6 שנים גדלה אוכלוסיית ישראל פי 2 ויותר!

רוב העולים הגיעו במשך 3 השנים הראשונות, עד 1951. בתקופה זאת הגיעו בכל חודש 10,000 - 30,000 נפש. אף מדינה בעולם, ובוודאי לא מדינה שרק הוקמה, לא התמודדה עם הגירה גדולה כזו בתוך זמן קצר כל כך. עם כל השמחה על העלייה - גלי העולים האלה העמידו לפני המדינה קשיים עצומים.

העולים באו ממגוון רחב של מדינות, תרבויות, עדות ושפות. בכך הייתה עלייה זאת שונה מהעליות שקדמו לה: עד קום המדינה היה עיקר העלייה ממדינות אירופה, ואילו בשנות ה-50 באו עולים רבים מארצות האיסלאם שבאסיה ובאפריקה. אוכלוסייה זאת, על מאפייניה ומנהגיה, הייתה זרה לעולים הותיקים ולתושבי הארץ.

קליטתם של שלושה רבעי מיליון עולים ב-6 השנים הראשונות לקום המדינה הייתה מבצע אדיר שהישגיו מרשימים ביותר, בעיקר כשמבינים את מצבה החמור של המדינה באותן שנים. לאחר מלחמת העצמאות המדינה הייתה שרויה במשבר כלכלי עמוק. הממשלה נזקקה למטבע זר כדי לרכוש נשק, ציוד צבאי, מזון וחומרי גלם חיוניים, ולמשאבים נוספים כדי למומן את העלייה הגדולה, שאיש לא היה יכול לצפות מראש את ממדיה ולהתכונן לקראתה. וכך נאלצה הממשלה להנהיג משטר כלכלי שכונה "צנע" - קיצוב במזון ובהלבשה לכל תושבי המדינה, והגבלת היבוא של דברי מותרות. אפילו על העלייה הוטלו הגבלות, אם כי לתקופה קצרה. כדי לקלוט את העולים החדשים במדינה היה צורך לדאוג להם לדיור ולתעסוקה, והמדינה הצעירה פעלה בשני תחומים אלה במסגרת האפשרויות שהיו בידיה באותה תקופה.

מקימים בתים ויישובים

מאות-אלפי העולים שהגיעו שוכנו על ידי המדינה במבנים ששימשו קודם את הצבא הבריטי ובבתים ערביים שתושביהם נאלצו לעזוב או גורשו; והיו שהצטופפו עם קרוביהם בדירותיהם הקטנות. כאשר לא היו עוד דירות פנויות, שוכנו העולים במחנות עולים ואחר כך ב"מעברות" עד שיימצא להם דיור של קבע. המחנות והמעברות הוקמו בחיפזון, לא הוכנו בהם תשתיות למערכות של מים וחשמל ולכבישי גישה, ותנאי החיים בהם היו קשים. הכוונה הייתה, שהעולים ישהו בהם זמן קצר בלבד. עולים רבים הופנו ל-150 מושבים חקלאיים שהוקמו עבורם ונקראו "מושבי עולים". הוקמו 29 יישובים עירוניים קטנים שמרבית תושביהם היו עולים חדשים. יישובים אלה, שכוננו אז בשם "עיירות פיתוח", נועדו לתת פתרונות דיור לעולים החדשים וגם לסייע לביצוע מדיניות פיזור האוכלוסייה של הממשלה.

סאלח שבתי הוא סרט קומדיה ישראלי בבימויו של אפרים קישון ובכיכובו של חיים טופול. הרקע לסרט הוא קשוי העליה והקליטה של עדות המזרח, יחסם של ילידי הארץ לעולים, קשוי הפרנסה בקרב העולים ממזרח, פער הדורות בקרב העולים החדשים לעומת התושבים הוותיקים, הרצון העז של הדור הצעיר העולה לארץ, להיות ולהרגיש כחלק מה"צבר". העלילה מתרחשת בשנות החמישים לאחר הקמת מדינת ישראל, ומראה בצורה מצחיקה את שהתרחש באותם זמנים, על הביורוקרטיה הבלתי אפשרית והפוליטיקה הישראלית הלא נקייה - כל זאת דרך דמותו של סאלח, עולה חדש שהגיע לישראל עם משפחתו ונאלץ להסתגל במהירות להווי החיים הישראלי. את ההשראה לדמותו של סאלח שאב קישון מעולה חדש, שהוא ומשפחתו התגוררו עמו בצריפון במעברת "שער עלייה" בחיפה, בשנת 1949.

סאלח שבתי הוא עולה שהגיע מאחת מארצות ערב יחד עם משפחתו המורחבת, אשתו ועוד שבעה ילדים, בשנות ה-50 המוקדמות, מעט לאחר הקמת מדינת ישראל. עם הגיעו לישראל נשלח סאלח למעברה ומתרגל במהירות לחיי המקום ואף מגיע למעמד של מנהיג הקהילה. עם התקרבות מועד הבחירות, נציגים ממפלגות שונות מציעים לו הצעות שונות (כמו למשל, שיכון), ומבקשים בתמורה שיפעל כקבלן קולות וידרבן את כל אנשי המעברה להצביע עבורם. אבל סאלח הוא אדם ישר ותמים מטבעו. הוא מתמודד עם הביורוקרטיה הישראלית הצעירה, מנצל את חולשותיה הידועות ולבסוף מנצח אותה וזוכה לדירת שיכון חדשה.

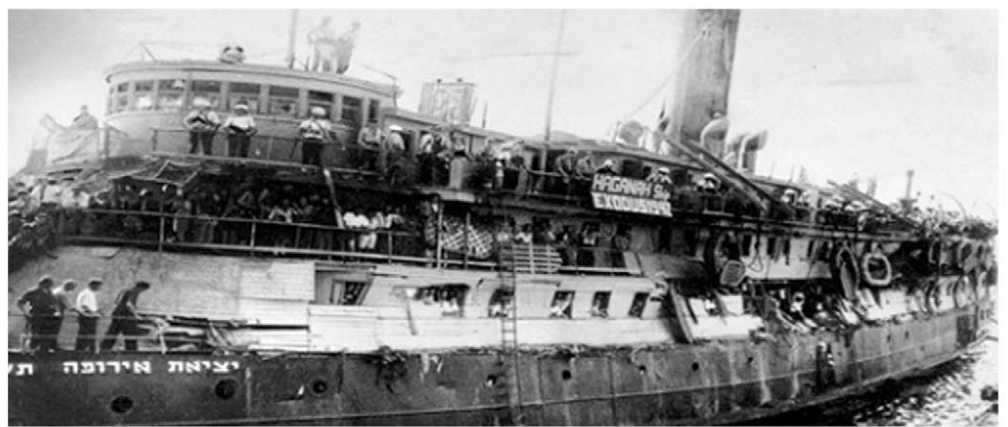
*"העפלה" פירושה: טיפוס על הר גבוה ותלול כמו שקשה לטפס על הר, כך היה קשה לעלות לארץ בניגוד לחוק.

העפלה היא כינוי לעלייה לא חוקית (בלתי לגאלית) של יהודים לארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי. ההעפלה החלה בשנת 1934, לאחר שהיטלר עלה לשלטון בגרמניה, ורבים מיהודי גרמניה (וארצות אחרות) ביקשו לעלות לארץ ישראל. ההעפלה נעשתה בעיקר דרך הים, בספינות משא קטנות, ישנות ורעועות שניסו להגיע לחופי הארץ ולהביא אליה בחשאי פליטים יהודים.

ממשלת המנדט הבריטי הייתה קובעת מדי שנה מכסה, כמות, של רשיונות עלייה ליהודים, אך מספר זה היה קטן מאוד והגביל בצורה קשה את אפשרויות העלייה לארץ. לאחר עלייתו של היטלר לשלטון הורע מצבם של יהודי אירופה, והוחלט לעקוף את הגבלות העלייה של הבריטים ולהביא יהודים לארץ ישראל ללא רשיונות עלייה.

עם תום מלחמת העולם השנייה, ולמרות שהתבררו מימדי השואה, לא שינתה ממשלת בריטניה את מדיניותה. תקופה זו הינה המשמעותית ביותר בכל תקופת ההעפלה המאורגנת, המאבק היה מר ונואש ומספר האוניות היה רב (66).

מספר המעפילים בכל אוניה היה גדול בהרבה מיכולתה להכיל וגם שמות האוניות נקבעו כסמלים במאבק "אף על פי כן", "מדינת היהודים", לא תפחידונו" וכו'. בין השנים 1934-1948 הגיעו ארצה למעלה מ- 120,000 יהודים בדרכי העפלה שונות. המעפילים פתחו את שערי הארץ לקראת הקמת מדינת ישראל.

>>>>
אוניית
המעפילים
'אקסודוס'

אקסודוס- סיפורה של אוניית מעפילים אחת

ההעפלה של האונייה "אקסודוס" היתה שיא חשוב בתולדות ההעפלה. בעברית נקראה "יציאת אירופה תש"ז". ה"אקסודוס" הפליגה מנמל מרסיי בצרפת, כשעליה 4,500 עולים. כאשר התקרבה האונייה לחופי ארץ ישראל התקיפו אותה משחתות בריטיות. הבריטים גררו אותה לנמל חיפה. הבריטים החליטו לגרש את המעפילים לאירופה. הם רצו להפחיד ולהרתיע את היהודים האחרים שהתכוונו לעלות לארץ ישראל. הם העלו את המעפילים היהודים על שלוש אוניות שהפליגו לצרפת. אבל, כשהגיעו האוניות לצרפת הודיעו המעפילים: "אנחנו נשארים פה! מהאונייה נרד רק בחופי ארץ ישראל!" 24 ימים נשארו האנשים באונייה. התנאים היו קשים, אבל, הם סרבו לרדת. אנשים מכל העולם התעניינו בגורלם של היהודים שבאונייה. לאחר 24 יום הורידו הבריטים את המעפילים בכח מהאונייה, הנוסעים לא הורשו להיכנס לתחומי הארץ, והוחזרו בכוח למחנות העקורים בגרמניה, לאחר מאבק מר.

העשור השני (1958-1968) בסימן השואה ושארית הפליטה שנצלה

"השואה שנתחוללה על עם ישראל בזמן האחרון, בה הוכרעו לטבח מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעית העם היהודי מחוסר המולדת והעצמאות על-ידי חידוש המדינה היהודית בארץ-ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות-זכויות בתוך משפחת העמים. שארית הפליטה שניצלה מהטבח הנאצי האיום באירופה ויהודי ארצות אחרות לא חדלו להעפיל לארץ-ישראל, על אף כל קושי, מניעה וסכנה, ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמל-ישרים במולדת עמם"

כשנתיים לאחר קום המדינה נחקק חוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, תש"י-1950 המתייחס לפשעים שבוצעו בתקופת השואה, עיקר מלאכתן של מערכת אכיפת החוק ומערכת המשפט בישראל בהקשר לחוק נסבה על "עוזריהם" של הנאצים (כלומר, משתפי פעולה) מבין היהודים שעלו לישראל לאחר המלחמה - ורובה נעשתה בשנות ה-50. במהלך עשור זה הועמדו לדין בהתאם לחוק עשרות יהודים ישראלים שנחשדו בשיתוף פעולה עם הנאצים (בעיקר יהודים שנחשדו ששימשו בתפקיד "קאפו"). המשפט המפורסם והמשפיע ביותר שנערך מתוקף חוק זה היה משפט אייכמן.

משפט אייכמן <<<<

לכידת אדולף אייכמן:

מבצע חשאי שהוצא לפועל בארגנטינה על ידי המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים במאי 1960. אייכמן היה המארגן הראשי של השמדת יהודי אירופה בימי השואה. לאחר מלחמת העולם השנייה הוא נמלט לארגנטינה, שינה את שמו לריקרדו קלמנט, אך נתגלה ונלכד בפעולה חשאית על ידי אנשי "המוסד" והובא לישראל כדי להישפט בה על מעשיו. הפעולה נחשבת לאחת המורכבות והנועזות שנעשו על ידי "המוסד", לאור המרחק הרב מישראל והצורך להוציאה לפועל בחשאי וללא ידיעת שלטונות ארגנטינה. ב-11 במאי לפנות ערב יצאו שתי מכוניות של הצוות המבצעי לסן פרננדו. מכונית הלכידה ובה ארבעה אנשים - רפי איתן, צבי מלחין (שנועד לתפוס בקלמנט), משה תבור וצבי אהרוני, ששימש כנהג - המתינה לבואו של קלמנט בקרבת ביתו, לאורך צלע אחת של נתיב הליכתו. המכונית האחרת ובה אברהם שלום, יעקב גת והרופא נועדה לשמש כגיבוי. היא חנתה כשלושים מטרים מהשנייה, על הצלע האחרת של נתיבו של קלמנט, ותוכנן שתסנוור אותו בפנסיה כדי שלא יבחין במכונית הלכידה עד הרגע האחרון. מכסי המנוע של שתי המכוניות היו פתוחים ונהגיהן העמידו פנים שהם מטפלים במנועים.

קלמנט היה אמור להופיע בשעה 19:40, והצוות קבע מראש שימתין לו רק עד 20:00, כדי להימנע משהות ארוכה ומעוררת חשד במקום. הוא לא הופיע עד 20:00 אך רפי איתן החליט להמתין עוד. קלמנט הופיע בשעה 20:05. בעת שהתקרב למכונית הלכידה חשדו אנשיה שהוא מחזיק אקדח בכיסו. על כן לא נהג צבי מלחין לפי התוכנית שנקבעה - לאחוז בקלמנט מאחור - אלא קפץ עליו והפילו, כאשר קלמנט פולט צעקה חדה. איתן ותבור הצטרפו אליו וכולם הטילו את קלמנט לתוך המכונית, כשארבעתם במושב האחורי. קלמנט לא גילה התנגדות. תבור טיפס למושב הקדמי. אהרוני סגר את מכסה המנוע, התיישב ליד ההגה ונסע מן המקום. שלב הלכידה הסתיים בתוך פחות מדקה.

לאחר חטיפתו הוצא נגדו צו מעצר שהוארך מדי פעם עד לסיום שלבי החקירה שארכה כתשעה חודשים. בסיום החקירה הוגש נגד אייכמן כתב אישום בבית המשפט המחוזי בירושלים.

כתב האישום כלל 15 סעיפים ובהם: פשעים כנגד העם היהודי, פשעים כנגד האנושות, פשעי מלחמה, וחברות בארגונים עוינים אס אס, אס דה ודומיהם, שהוכרזו כארגונים עוינים במשפטי נירנברג. בנוסף כלל כתב האישום גם פשעים שביצע כנגד עמים אחרים כגון: גירושים המוניים של פולנים וסלובנים, רציחת עשרות אלפי צוענים ועוד. משפטו של אייכמן נערך במשכן "בית העם" (כיום מרכז ז'ראר בכר) בירושלים, בפני השופטים משה לנדוי, ד"ר בנימין הלוי וד"ר יצחק רווה. בראש התביעה עמד גדעון האוזנר.

דמויות מופת בימות האופל:

חנה סנש

נולדה ב1921 בבודפשט הונגריה. עלתה ארצה ב1939, למדה בנהלל והצטרפה לקיבוץ שדות ים. במלחמת העולם ה-2 התנדבה ליחידת צנחנים של ה"הגנה" והצבא הבריטי. עם עוד 2 לוחמים נשלחה לצנח ביוגוסלביה, לעבור להונגריה ולפעול כסוכני מודיעין עבור הצבא הבריטי. נתפסה ע"י המשטרה ההונגרית, נאסרה והועמדה לדין באשמת ריגול ובגידה במולדת. עונתה עינויים קשים אך לא מסרה מידע, וסירבה לבקש חנינה. ב - 7.11.1944 במלאת לה 23 שנים, נמצאה אשמה והוצאה להורג. ב - 1950 הועלו עצמותיה ארצה ונטמנו בהר הרצל בירושלים. סיפור חייה ומותה היה סמל לגבורה בהיסטוריה של התנועה הציונית.

חנה, הייתה גם משוררת מוכשרת, שניים משיריה מוכרים עד ימינו:

אשרי הגפרור

אֲשֶׁרִי הַגִּפְרוֹר שֶׁנִּשְׁרַךְ וְהִצִּית לְהַבּוֹת,
אֲשֶׁרִי הִלְהָבָה שֶׁבָּעָרָה בְּסִתְרֵי לְבָבוֹת.
אֲשֶׁרִי הִלְבָּבוֹת שֶׁיִּדְעוּ לְחָדוֹל בְּכָבוֹד...
אֲשֶׁרִי הַגִּפְרוֹר שֶׁנִּשְׁרַךְ וְהִצִּית לְהַבּוֹת.

(2 במאי 1944, סרדיצה, קרואטיה)

הליכה לקיסריה

אֵלִי, אֵלִי
שֶׁלֹא יִגְמַר לְעוֹלָם
הַחֹל וְהָיִם,
רְשָׁרוֹשׁ שֶׁל הַמַּיִם,
בְּרַק הַשָּׁמַיִם,
תְּפִלַּת הָאָדָם.

חנה סנש
בת קתרונה ובילה
חברת קיסריה נולדה
כא תמוז תרפ"א יבנה
בשליחות העם לארץ
האויב נפלה כבודפשו
כ"ח חשוון תש"ה הנעלה

גזל"ט le אנה סנש בקיבוץ שדות ים, (נצ"ר 19452 <<<<<

יאנוש קורצ'אק (הנריק גולדשמיט)

נולד ב1879 בבורשה פולין כהנריק גולדשמיט בבית יהודי מתבולל, יאנוש קורצ'אק הוא שמו הספרותי, אותו אימץ בשנת 1898 עת השתתף בתחרות הסופרים הראשונה. ב1904 סיים לימודי רפואה כרופא ילדים. ב1911 הקים בית יתומים יהודי בבורשה, כנועין רפובליקת ילדים, עם בית נבחרים, בית משפט ועיתון. ב1914, מלחמת העולם ה1, היה לרופא צבאי, בזמנו הפנוי כתב מאמרים העוסקים בחינוך. ב1918 חזר לבית היתומים, לפי בקשת הממשלה הקים בית יתומים נוסף, לשאינם יהודים. ספרי הילדים שכתב נחלו הצלחה רבה. בתחילת שנות ה30 הגיש תוכנית ברדיו הפולני, שבוטלה בלחץ חוגים אנטישמיים. ב1934 וב1936 ביקר בא"י, כחבר מועצת הסוכנות היהודית ופגש בחניכיו שעלו ארצה. חזר לפולין לשכנע ילדים לעלות ארצה. ב1939, במלחמת העולם ה2 התנדב לשירות צבאי, ונדחה מחמת גילו. כאשר הגרמנים יצרו את גטו ורשה ב1940, אולץ בית היתומים לעבור לגטו. הוא עבר לשם יחד עם חניכיו. באוגוסט 1942 הגיעו הגרמנים לקחת את היתומים וסגל העובדים למחנה ההשמדה טרבלינקה, הוא דחה את הצעת החנינה שניתנה לו ובחר לצעוד בראש 200 חניכיו ברגעיהם האחרונים, כשעל ידיו הוא נושא שניים מהקטנים שבהם. היתה זו הפעם היחידה בה שיקר להם, כאשר הסתיר מהם לאן מועדות פניהם. בן 64 במותו. מספריו: "ילדי רחוב", "קאיטוש המכשף" ("יותם הקסם"), ו"המלך מתיא הראשון" (ספר הילדים הראשון שכתב).

»»» יאנוש קורצ'אק וילדים יהודים שהציל

יד מרדכי אנילביץ', קיבוץ יד מרדכי <<<<

מרדכי אנילביץ'

נולד ב1919 בבורשה פולין, חניך תנועת בית"ר ואח"כ "השומר הצעיר". עם פלישת הגרמנים לפולין במלחמת העולם ה2, ייסד בגטו קיבוץ וארגן פעילות חינוכית. משהתרבו הסימנים לכוונת הגרמנים להשמדת הגטו, ארגן התקוממות מזוינת, חמק מן הגטו, יצר קשר עם המחתרת הפולנית ורכש נשק. ב1942 היה למפקד "הארגון היהודי הלוחם", בינואר 1943 התקומם נגד פעולת הגירוש, ההתקוממות נחלה הצלחה, והגרמנים נסוגו למשך 3 חודשים, בהם עסקו תושבי הגטו בהתבצרות והתחמשות. ב19.04.43 פרץ מרד גטו ורשה. בתחילה זכו להצלחה, אבל אז הגרמנים החלו לשרוף בשיטתיות את שטח הגטו והכניעו את ההתקוממות. ב-8 למאי נחשף בונקר הפיקוד בו נמצא אנילביץ'. המקום הוקף וגז הוזרם לתוכו. אנילביץ' ורוב הלוחמים בבונקר נהרגו. קיבוץ יד מרדכי נקרא על שמו.

העשור השלישי (1968-1978) בסימון מושיטים יד שלום!

"אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו"

במשך כ-30 השנים שבין ההכרזה על הקמת מדינת ישראל (תש"ח-1948) לחתימה על חוזה השלום עם מצרים (תשל"ט-1977) היו חמש מלחמות בין ישראל למצרים: מלחמת העצמאות, מבצע קדש (מלחמת סיני), מלחמת ששת הימים, מלחמת ההתשה ומלחמת יום הכיפורים. חצי האי סיני עמד במוקד של ארבע מלחמות (ממבצע קדש ועד מלחמת יום הכיפורים), והיה בשליטת ישראל במשך יותר מ-10 שנים, משנת 1967 (מלחמת ששת הימים).

בעקבות מלחמת יום הכיפורים (תשרי תשל"ד - אוקטובר 1973) - האחרונה במלחמות בין ישראל למצרים - החלו שיחות בין שתי המדינות והחל תהליך של חתימה על הסכמים במוצאי שבת, י' בכסלו תשל"ט (19 בנובמבר 1977) בשעה 21.00 נחת מטוסו של הנשיא סאדאת בישראל, והוא התקבל בנמל התעופה בן גוריון בטקס ממלכתי מלא. את פניו של הנשיא סאדאת קיבלו נשיא המדינה דאז, הפרופ' אפרים קציר, וראש הממשלה, מנחם בגין. תרועת כבוד הושמעה כשנפתחו דלתות המטוס; שטיח אדום נפרס לרגלי המטוס, תזמורת צה"ל ניגנה את ההמנונים של שתי המדינות, ודגלי מצרים וישראל התנופפו לאורך מסלול הנסיעה מנמל התעופה לירושלים. מתוך נאומו של נשיא מצרים, אנואר סאדאת, בישיבה מיוחדת של הכנסת ביום א, י' בכסלו תשל"ח (20 בנובמבר 1977):

גבירתי ורבותי, השלום איננו חתימה על שורות כתובות כי אם כתיבה חדשה של היסטוריה... בחרתי לחרוג מכל הכללים והתקדימים שידעו מדינות הלוחמות זו בזו... הַצְהָרָתִי שאני מוכן לבוא לישראל הייתה הפתעה גדולה וגרמה להתרגשות רבה... לא נקטתי יוזמה זו מתוך רצון ומחשבה להשיג מה שניתן להשיג במשך הביקור; באתי למסור את השליחות ומסרתי את השליחות. ואתם קראו את דברי האלוהים, כפי שנאמרו על ידי זכריה נביאו: "והאמת והשלום אהבו". ואמת דברי האלוהים הגדול."

אנואר סאדאת, בספרו "סיפור חיי", כתב: "חשבוני היה שמוסעי לירושלים ישבור את מעגל הקסמים שבו היינו לכודים שנים על שנים. בכך נמצאו חישובי מדויקים למדי, שכן ממש כמו שהייתה קבלת הפנים מצד עמי מופלאה, אפילו מדהימה, כך גילה העם הישראלי... היענות מופלאה ומדהימה באותה מידה. אפילו אנשי הכוחות המיוחדים והצנחנים של ישראל שהופקדו לשמור עלי רקדו ממש משמחה. הם הצדיעו לי, אם כי לחמתי נגדם ב-1973 והסבתי להם אבדות ללא תקדים. מדוע? אני סבור... שהם מכבדים אדם שלאחר נצחונו הוא יכול לקום ולומר: '... קץ לכל המלחמות! ועכשיו הבה נשב כבני תרבות סביב שולחן הדיונים'"

"לא עוד מלחמה, לא עוד שפיכות דמים, לא עוד התקפות" אמר מנחם בגין בטקס חתימת ההסכמים. הסכם השלום עם מצרים היה צעד ראשון במימוש הסעיף במגילת העצמאות, שבו הצהירה מדינת ישראל: "אנו מושיטים יד לשלום ולשכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו". היד שהושטה לשלום בשנת תש"ח-1948 ונדחתה, נתקבלה ב-1979.

אליזבט יד השלום בין ראש ממשלת ישראל (מנחם בגין) (מימין), נשיא ארצות הברית ג'ימי קרטר (נשיא מצרים) אנואר סאדאת, ארצות הברית, 26 במרץ 1979. <<<<

מנחם בגין

נולד ב-1913 בברסט ליטובסק (בריסק) רוסיה. בגיל 16 הצטרף לבית"ר. ב-1935 סיים לימודי משפטים בורשה. עם פלישת הנאצים לפולין נמלט לווילנה, כל משפחתו נספתה בשואה, מלבד אחותו. נתפס ע"י הרוסים, הואשם בריגול והוגלה לסיביר. ב-1941 שוחרר והצטרף לצבא הפולני, כך הגיע לא"י ב-1942. הצטרף לאצ"ל וב-1943 התמנה למפקדו. הבריטים הציעו פרס כספי על ראשו, והוא נאלץ למלא תפקידו ממקומות מסתור ובזהויות בדויות. ב-1946 הורה על פיצוץ מלון קינג דיוויד בירושלים, משכן המפקדה הבריטית. ב-1948 על סיפון ה"אלטלנה", שנשאה מעפילים ונשק לאצ"ל, והופגזה ע"י "ההגנה", אסר להגיב ומונע מלחמת אחים. עם קום המדינה והקמת צה"ל, ב-1977 הגיע בהזמנתו נשיא מצרים אנואר סאדאת, לביקור היסטורי בישראל, שיאו ועידת קמפ-דיוויד ב-1978 והסכם השלום. מנחם בגין היה למנהיג הראשון שחתם על הסכם שלום עם מדינה ערבית. על כך זכה יחד עם נשיא מצרים, בפרס נובל לשלום. הוא נבחר לקדנציה השנייה כראש ממשלה. ב-1982 הורה על "מבצע שלום הגליל", שהפך למלחמה ממושכת ורבת נפגעים. ב-1983 הודיע על התפטרותו "איני יכול עוד", אמר. מאז הסתגר בביתו עד פטירתו במארכס 1992.

מנחם בגין ז'אן ז'אק קבלת הפרס

מנחם בגין זכה בפרס נובל לשלום בשנת 1978. בפרס הוא זכה עם אנואר סאדאת בעקבות חתימת הסכמי השלום בין ישראל למצרים. "אני בא מארץ-ישראל, ארץ ציון וירושלים, ואני ניצב כאן בענווה ובגאווה, כבן העם היהודי, וכאחד מבני דור השואה והגאולה. העם היהודי העתיק העניק לעולם את חזון השלום הנצחי, חזון פירוק הנשק הכללי, ביטול לימוד המלחמה ועשייתה. שני נביאים, ישעיהו בן אמוץ ומיכה המורשתי, שחזו את האחדות הרוחנית של בני האדם תחת אלוקים בעוד דבר ה' יוצא מירושלים - העניקו לאומות העולם את החזון, שאותו הביעו במונחים זהים: "וכיתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות. לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה" (דברי ראש הממשלה מנחם בגין בעת קבלת פרס נובל לשלום באוסלו).

העשור הרביעי (1978-1988) בסימן: להתלכד סביב הישוב בעליה ובבנין

"אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב הישוב בעליה ובבנין, ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל"

חלום השיבה לארץ ישראל, של קהילת יהודי אתיופיה, ליווה אותם לאורך השנים. תחילת הגשמתו של חלום זה בשנת 1975, כאשר הכירה הרבנות הראשית ביהדותם של בני הקהילה, ובהחלטה שקיבלה ממשלת ישראל בשנת 1977 להעלותם ארצה. בין השנים 1977-1984 הגיעו לארץ בהדרגה כ-8000 איש.

מבצע גור אריה יהודה או מבצע משה (21 בנובמבר - 5 בינואר 1985) היה מבצע אווירי במסגרת מבצע אחים להאצת פינויים של ביתא ישראל ממחנות הפליטים בסודאן לבלגיה ומשם לישראל.

שמו המקורי "**מבצע גור אריה יהודה**" מגיע מתוך תוארם של קיסרי האימפריה האתיופית והשם "**מבצע משה**" ניתן על ידי המגבית היהודית המאוחדת ונקרא על שמו של משה רבנו, אשר הוביל את בני ישראל לארץ כנען. במסגרת המבצע הועלו 6,364 איש.

מטרתו של "מבצע משה" הייתה העלאת רבים מיהודי אתיופיה ארצה. המבצע היה סודי ביותר לאור האיסור לצאת מגבולות המדינה. עולים, שרצו להגיע לישראל, נאלצו לעבור מסלול ייסורים בדרכם אליה. תחילה היה עליהם להגיע בסתר לגבול סודן. לצורך כך התארגנו בקבוצות קטנות ובשירות, ויצאו לדרך הארוכה. רובם צעדו ברגל ונתקלו בדרך בשודדי דרכים וגורמים מסוכנים אחרים. המסע לסודן נמשך בין שבועיים לחודש ימים, ורבים מתו בדרך במסע התלאות המסוכן.

יהודי אתיופיה השתוקקו מאז ומתמיד לעלות לארץ ישראל וחג הסיגד הוא אחד הביטויים לכך. בשנת 1973 הכירה הרבנות הראשית ביהדותם של בֵּיתָא ישראל, ובשנת 1975 הוחל חוק השבות על יהודי אתיופיה. העלייה מאתיופיה החלה בחשאי עוד בשנות ה-70, אולם שני המבצעים המרכזיים להעלאתם של יהודי אתיופיה לישראל היו "מבצע משה" (1984-1985) ו"מבצע שלמה" (1991). יום הזיכרון לנספי עליית יהודי אתיופיה (נקרא גם יום נספי סודאן) מצוין ביום ירושלים (כ"ח באייר) לזכר כ-4,000 מיהודי ביתא ישראל שמתו במהלך המסע וההמתנה לעלייה במחנות הפליטים בסודאן בזמן מבצע אחים.

אתר ההנצחה לזכר יהודי אתיופיה שנספו בדרכם לישראל נמצא בהר הרצל ומוקדש להנצחת זכרם של האלפים מקהילת יהודי אתיופיה אשר נספו בדרכם לישראל בראשית שנות השמונים. האתר נחנך בשנת 2007.

אנר ההנצחה בהר הרצל <<<<

המסע לארץ ישראל / שלמה גרוניך ומקהלת שבא

הירח משגיח מעל, על גבי שק האוכל הדל
המדבר מתחתי, אין סופו לפנים,
ואמי מבטיחה לאחי הקטנים.

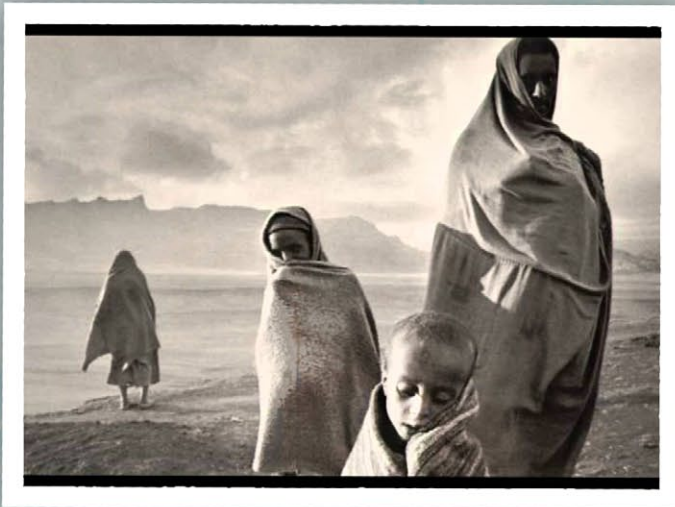
עוד מעט, עוד קצת, להרים רגליים
מאמץ אחרון, לפני ירושלים.
אור ירח החזק מעמד,
שק האוכל שלנו אבד
המדבר לא נגמר, יללות של תנים,
ואמי מרגיעה את אחיי הקטנים.

עוד מעט, עוד קצת, בקרוב ניגאל
לא נפסיק ללכת, לארץ ישראל.
ובלילה תקפו שודדים,
בסכין גם בחרב חדה
במדבר דם אמי, הירח עדי,
ואני מבטיחה לאחי הקטנים.

עוד מעט, עוד קצת, יתגשם החלום
עוד מעט נגיע, לארץ ישראל.
בירח דמותה של אמי,
מביטה בי, אמא אל תיעלמי
לו הייתה לצדי, היא הייתה יכולה,
לשכנע אותם שאני יהודי.

עוד מעט, עוד קצת, להרים עיניים,
מאמץ אחרון, לפני ירושלים.

המסע מאגיופיה לארץ ישראל <<<<<

השיר מביע

את כיסופי העולים לארץ-ישראל

סירקו את הברקוד <<<<<

YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=RjzgLrσPMII>

העשור החמישי (1988-1998) עשור של התקפת-הדמים

"אנו קוראים - גם בתוך התקפת-הדמים הנערכת עלינו זה חודשים - לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על שלום וליטול חלקם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים"

- פיגועי טרור פלסטינים בולטים שבוצעו נגד מטרות ישראליות במהלך 1989:
- 16 בפברואר - נחטף ונרצח החיל אבי סספורטס לאחר שעלה לטרמפ בצומת הודיה. תמורת שחרורו נדרש שחרורם של 1,500 מחבלים. גופתו מצאה לאחר שלושה חודשים.
- 3 במאי - חייל צה"ל, רב טוראי אילן סעדון, נחטף ונרצח על ידי אנשי המאס.
- 22 ביוני - פרופסור מנחם שטרן, מומחה עולמי לתולדות עם ישראל, נדקר למוות בידי מחבל בעמק המצלבה בירושלים.
- 6 ביולי - הפיגוע בקו 405: מחבל מדרדר את אוטובוס אגד קו 405, לתהום ליד קריית יערים. 16 הרוגים.
- 13 ביולי - מחבל משליך רימון לרחבת הכותל המערבי במהלך טקס סיום המכביה ה-13. 31 איש נפצעו.

הפיגועים מזוהים עם תנועת חמאס, תנועה הדוגלת בקנאות אסלאמית עם יעדים מוחלטים של שחרור פלסטין ותיקון החברה ברוח ערכי האסלאם. פיגועים רצחניים בקרב ריכוזי אוכלוסייה אזרחית תוך שימוש במכוניות תופת, מתאבדים מתפוצצים וסכינאים חדורי התלהבות דתית הפכו לסימן ההיכר שלה. האינתיפאדה הראשונה, המכונה גם "אינתיפאדת האבנים", פרצה ב-8 בדצמבר 1987 כאשר פלסטינים תושבי עזה החלו בהתנגשויות אלימות עם חיילי צה"ל. מערכת הביטחון שיערה שהמהומות, שכללו ידוי אבנים ושימוש בכלי נשק מאולתרים, ידעכו מעצמן כמו שקרה עד אז באירועים קודמים. אך המציאות טפחה על פני מקבלי ההחלטות, ובמהרה התפשטו האירועים האלימים אל הגדה המערבית ולבסוף הגיעו גם לירושלים.

מלחמת המפרץ

בבוקרו של ה-17 בינואר 1991 החל מבצע "סופה במדבר" או "מלחמת המפרץ". כוחות הקואליציה פתחו בהתקפה אווירית אדירה על מטרות עיראקיות. באותו הלילה שיגרה עיראק אל עבר ישראל טילי סקאד.

התקפה על ישראל

במשך יותר מחודש, העם הישראלי היה במצב של מלחמה ושהה שעות רבות בחדרים האטומים כשמסכות גזים מכסות את הפנים מהשש להתקפה של נשק כימי. במשך תקופת המלחמה נחתו יותר מ-39 טילי סקאד על ישראל ופגעו בעיקר באזורי תל אביב וחיפה. התקפות אלה גרמו למותם הישיר של שני אזרחים ישראליים. בנוסף להם סבלו ארבעה אזרחים מהתקפת לב, שבעה מתו משימוש שגוי במסכות הגז, 259 נפצעו, ו-225 נפגעו משימוש לא נכון באנטיביוטיקה. הטילים גרמו נזק ל-332 בתים, 6,142 דירות, 23 מבנים ציבוריים, 200 חנויות ו-50 מכוניות. טילי הפטריוט (שתוכננו במקור לפגיעה במטוסי תקיפה) ששימשו כמערך ההגנה נגד הטילים, הראו יכולת מעטה בהתמודדות עם טילי הסקאד. לא זו בלבד, אלא שבכמה מקרים טילי הפטריוט עצמם גרמו נזק נוסף.

בפעם הראשונה בהיסטוריה הישראלית - ישראל לא הגיבה לתוקפנות כנגדה. הדבר עורר ויכוחים קשים בישראל. הסיבה לכך הייתה נעוצה בקואליציה השברירית של מדינות המערב עם המדינות הערביות. המדינות הערביות הבהירו שיפרשו מהקואליציה אם ישראל תיקח חלק פעיל במלחמה נגד עיראק. נוסף על כך, היה חשש לערב במלחמה את ממלכת ירדן, השוכנת בין ישראל לעיראק.

הסכם השלום עם ירדן

במהלך עשור זה, למרות התקפות הדמים הרצחניות, עדיין נותר שביב של תקווה ונחתם הסכם שלום חשוב. הסכם השלום בין ישראל לירדן נחתם ב-26 באוקטובר 1994 והסדיר את היחסים הדיפלומטיים, הגבולות וחלוקת המשאבים בין ישראל לירדן. אורח הכבוד היה נשיא ארצות הברית ביל קלינטון. החותמים היו: ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין, מלך ירדן, חוסיין, נשיא מדינת ישראל, עזר ויצמן, שמעון פרס וקלינטון. נשיא ארצות הברית, ביל קלינטון, הבטיח לחוסיין למחוק את חובותיה של ירדן לארצות הברית כדי לעודדו לחתום על הסכם. בחודשי הקיץ נערכו שיחות בין ישראל לירדן.

נקודות המחלוקת העיקריות בשיחות השלום היו שטח של כ-400 קמ"ר בערבה שהירדנים טענו כי ישראל סיפחה במהלך השנים, וחלוקה במשאבי המים של נהר הירדן, שרוב מימיו נעצרו בסכר דגניה והוטו למפעל המוביל הארצי.

ישראל הסכימה להחזיר את רוב השטח ולהקצות מים ממקורותיה לירדן, ובכך למעשה נפתרה הבעיה הטריטוריאלית.

גבולות: הוסכם על גבול משותף כאשר התוואי של נהר הירדן הוא הגבול, ובמקרה של שינוי זרימתו הוא יקבע מחדש לפי התוואי. ישראל מסרה 300 קמ"ר, ביניהם "אי השלום" בו נמצאים הסכרים של תחנת הכוח בנהריים, וחכרה 2,850 דונם, בערבה (מובלעת צופר) ובבקעת הירדן.

מים: במסגרת חלוקה צודקת של המים בירדן בירמוך ובמי התהום של הערבה, ישראל מצידה התחייבה להעמיד לרשות ירדן 50 מיליון מ"ק מים מידי שנה, מהכנרת, ולחלוק את מימי הירמוך, כך שירדן תקבל 3/4 ממנו.

אוסטין אולף דיים עם ראש המשלה רבין לאמר גניאת הסכם השלום בין המדינות, אפריל 1994, אוקטובר 1994

מתוך ההסכם שנחתם בין ממשלת ישראל וממשלת הממלכה הירדנית ההאשמית:
"שתיהן מחויבות להשיג שלום צודק, בר-קיימא וכולל במזרח התיכון המבוסס על החלטות מועצת הביטחון 242 ו-338 בכל היבטיהן. בתיתן דעתן לחשיבות שבהשגתו וחיזוקו של שלום המבוסס על חירות, שוויון, צדק וכבוד לזכויות אנוש יסודיות. דבר שיביא להתגברות על מכשולים פסיכולוגיים ולקידום כבוד אנושי; באשרן מחדש את אמונתן במטרותיה ובעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות, ובהכירן בזכותן ובחובתן לחיות בשלום זו עם זו כמו עם כל המדינות, בתוך גבולות בטוחים ומוכרים; ברצותן לפתח יחסים ידידותיים ושיתוף פעולה ביניהן... ברצותן גם להבטיח ביטחון בר-קיימא לשתי מדינותיהן, ובמיוחד להימנע מאיומים ומשימוש בכוח ביניהן. בתיתן דעתן לכך שבהצהרת וושינגטון מיום 25 ביולי 1994 הן הצהירו על סיום מצב המלחמה ביניהן, בהחליטן לכוון שלום ביניהן בהתאם לחוזה שלום זה"

מלחמות ישראל

במלחמות השונות באה לידי ביטוי העוצמה הרוחנית של חיילי צה"ל, שנאבקו בחירוף נפש על הגנת העם והארץ. תולדות המאבק להקמתה ולקיומה של מדינת ישראל שזורים במעשי גבורה מופלאים. גילויי גבורה אלה, שורשיהם נעוצים בין דפי התנ"ך, בקרבות המכבים, במלחמות היהודים ברומאים, במרד הגטאות ובמאבק המחתרות בתקופה שקדמה להקמת המדינה (מתוך הכריכה ל-"בעוז רוחם"). חוק העיטורים בצבא ההגנה לישראל שנחקק בכנסת בינואר 1970, קבע את שלושת העיטורים הגבוהים ביותר עבור גילויי אומץ וגבורה במהלך לחימה ופעילויות מבצעיות, והם: עיטור הגבורה, עיטור העוז ועיטור המופת.

עיטור הגבורה: סיפורו של חייל - טוראי יזהר ערמוני ז"ל

תיאור המעשה: ביום ה-20 באפריל 1948, בנבי יושע, כאשר משלושת המקלענים אשר הופקדו לחפות על התקפות היחידה נפלו שניים, נשאר טוראי יזהר ערמוני ז"ל יחידי. באומץ לב ובלי הפוגות הוסיף לחפות על חבריו. ע"י כך עלה בידי היחידה לאסוף משדה הקרב את מרבית פצועיה. גם לאחר זאת לא נסוג, אלא הוסיף להגן בנשקו על שארית הפצועים, במנעו את האויב מהתקרב אליהם, עד אשר נפגע ונפל חלל בשדה הקרב.

עיטור העוז: סיפורו של חייל - רב סרן רועי קליין ז"ל

תיאור המעשה: בתאריך א' באב התשס"ו (26 ביולי 2006) נתקלה פלוגה ג' של גדוד 51 בעשרות רבות של מחבלים במרחב פנת ג'בל. במהלך הקרב, שנערך בשטח נחות, נהרגו שבעה מלוחמיה, ונפצעו 24 לוחמים, ובהם מפקד הפלוגה ומפקדים אחרים. סגן מפקד הגדוד, רב סרן רועי קליין, חבר לכוח החוד הפלוגתי מששמע כי מפקד הכוח הקדמי, נפגע וכי בכוח שנכנס לשטח יש הרוגים ופצועים. רס"ן קליין רץ קדימה תוך כדי לחימה ופיקד על הקרב מלפנים. הוא פקד על הלוחמים להשיב אש, חילק גזרות ומשימות ועסק בחילוץ הנפגעים משדה הקרב - הכול תחת אש עזה של מקלעים ומטחי רימונים. רימון נזרק מעבר לחומה והתגלגל סמוך לאלונקה באופן שסיכן את כל הלוחמים שבקרבתו, כולל הפצוע. רס"ן קליין הגן בגופו על חייליו מפני הרימון, והוא נהרג וקריאת "שמע ישראל" בפיו. רב-סרן רועי קליין ז"ל הראה במעשיו רוח לחימה, יוזמה, קור-רוח ואומץ לב עילאי תחת אש. על מעשה זה הוענק לו עיטור העוז.

עיטור המופת: סיפורו של חייל - סרן דב פלג

תיאור המעשה: במלחמת יום הכפורים היה סרן דב פלג טייס מסוק בטיסות סיוע לכוחות הקרקע. בטיסה להחזרת כוחותינו מעומק שטח מצרים התמלא המסוק בעשן כתוצאה מתקלה טכנית. למרות הסיכון שבדבר החליט סרן דב פלג להנחית את מסוקו בשטח האויב ולאחר התגברות על התקלה המריא והחזיר את המסוק לבסיסו. לאחר מלחמת יום הכפורים נפגעו כוחותינו הממוקמים בחרמון הסורי מסופות השלג והקור. הדרכים היו חסומות, והיה צורך מיידית לחלצם דרך האוויר. סרן דב פלג התנדב לטיסה זו בידיעה כי תנאי מזג האוויר גרועים ביותר והטיסה כרוכה בסיכון רב. לאחר מאמצים רבים בתנאי ראות גבוליים הצליח סרן דב פלג להגיע לפסגת החרמון, ולאחר מספר שעות חילץ את הכוח. במעשיו אלה גילה סרן דב פלג רוח התנדבות, תושייה רבה, כושר ביצוע מעולה, אומץ לב, קור רוח ודבקות במשימה. על מעשה זה הוענק לו עיטור המופת.

דב פלג

רועי קליין

יזהר ערמוני

העשור השישי (1998-2008) בסימון נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים

"בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחיים"

בעשור היובל הזה ניכרת פריחה תרבותית אדירה בכל התחומים ובהישגים בינלאומיים.

מוזיקה ובידור

שנות התשעים במוסיקה הישראלית, היו- 'תור הזהב' של המוסיקה הישראלית. סגנונות חדשים נכנסו לשגרה, תקליטים איכותיים יצאו בקצב לשוק, מוסיקאים ניסו לשלב סגנונות, התנסו בסגנונות חדשים ופיתחו סוגי מוסיקה שונים. באותה תקופה המוסיקה המזרחית פרחו מאוד גם היא, עם זמרים כמו אייל גולן, זהבה בן, שרית חדד ועוד. בהמשך לשנות השמונים, נפגשו המוסיקה המזרחית, הרוק והפופ-דוגמא לכך הן הלהקות- 'טיפקס' ו'אתניקס'.

לסיכום: בשנות התשעים המוסיקה הישראלית פרחו והתפתחה מאוד, והושפעה מהמוסיקה שהייתה בעבר, והיא עוד משפיעה על המוסיקה של ימינו!

- לשיר היובל נבחר השיר "ירושלים של זהב", שכתבה נעמי שמר וביצעה הזמרת שולי נתן.
- בתחרות האירוויזיון שוב זוכה ישראל בפעם השלישית!
- שנת 2000: שלישיית "הגשש החיוור", שהייתה לחלק בלתי נפרד מהשפה העברית, ויצרה משפטים כגון "הצ'ופצ'יק של הקומקום", "היה מנוע", "ישראלוף", "המפתחות בפנים - סע לשלום". בשנה זו זכתה פרס ישראל על מפעל חיים.

גל פרידמן

פרס ישראל 2001 <<<<

ספורט

2004: מודליית זהב ראשונה לישראל באולימפיאדה באתונה.
2001: מכבי תל אביב זוכה בגביע אירופה לאלופות בכדורסל. זכייה בשלוש אליפויות אירופה בשנים 2001, 2004 ו-2005 הפכו את מכבי לקבוצה הטובה בעשור.

מדע

2002 פרס נובל לכלכלה! המדען הישראלי פרופסור דניאל כהנמן זוכה לכבוד להיות הראשון שזוכה בפרס בתחום המדע, אחריו יבואו:

- 2004 אברהם הרשקו כימיה
- 2004 אהרן צ'חנובר כימיה
- 2005 ישראל אונן כלכלה
- 2009 עדה יונת כימיה

בעשור השישי למדינה זכו ארבעה חוקרים ומדענים בהכרה החשובה ביותר שמעניקה קהילת החוקרים הבינלאומית למדענים פורצי דרך. לא פחות מ-164 חתני פרס נובל הם יהודים, או ממוצא יהודי. המספר הכללי של הזוכים עד שנה זו היה 786 אישים כלומר: שיעור היהודים בין מקבלי הפרס הגיע ל-20.9 אחוזים בעוד ששיעורם באוכלוסייה העולמית מגיע ל-0.2 אחוזים.

התופעה עצמה מדהימה. עובדה היא שאחד מכל חמישה חתני פרס נובל הוא יהודי!!

פרס (21) <<<<

בית התפוצות

מוזיאון העם היהודי, מוסד עולמי המספר על תרבות אחת רבת-פנים, עשירה ועתירת רבדים; על אנשים ונשים, על מבוגרים וילדים, על משפחות וקהילות, על השנה העברית ומועדיה, על תלאות ושמחות, על פירות הרוח, החינוך והיצירה, המסורות ואורחות החיים של העם היהודי, אשר נוצרו במגוון ארצות, בכל מיני תקופות, תחת שליטים ומשטרים שונים, ובשבעים לשונות, במשך אלפי שנים.

בבית התפוצות מתואר העם היהודי, עם בקרב עמים אחרים, אשר שומר ומטפח גם קשר מיוחד אל ארץ ישראל ואל מדינת ישראל. המוזיאון נמצא באוניברסיטת תל-אביב.

בית התפוצות שואף להעניק לדור הבא את המפתח להבנת זהותו היהודית, לחזק את תחושת השייכות לעם היהודי, להעמיק את הקשר בין יהודים בישראל לבין יהודים ברחבי העולם, לטפח רגש גאווה במורשת היהודית, בהישגי העם היהודי במרוצת הדורות ובתרומתם לעולם ולאפשר למבקרים מן העולם להכיר את הסיפור המרתק של העם היהודי ולעמוד על ייחודו.

בשנת 2005 העבירה הכנסת את חוק בית התפוצות, אשר מגדיר אותו כ"מרכז לאומי לקהילות ישראל בארץ ובעולם".

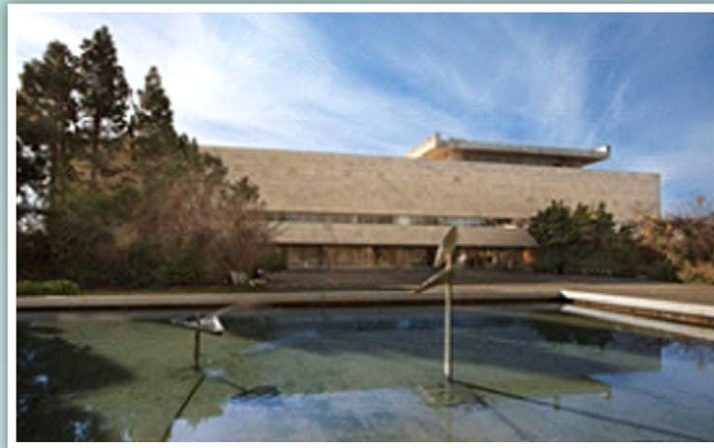

היכל הספר

אגף במוזיאון ישראל בירושלים. משמש מקום משכן לכמה מהתגליות הארכיאולוגיות החשובות של המאה ה-20, ביניהן כתבי-יד עתיקים ונדירים כגון מגילות מדבר יהודה וכתר ארם צובה. מיקומו של הבניין, בסמוך למוסדות הרשמיים של מדינת ישראל: הכנסת, משרדי הממשלה והספרייה הלאומית, מעידים על החשיבות המיוחסת לטקסטים עתיקים אלה ולבניין שבו הם שוכנים.

הספרייה הלאומית של ישראל (בעבר "בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי")
הגוף הלאומי מטעם מדינת ישראל המופקד על שמירת אוצרותיה המודפסים של מדינת ישראל, ושל תרבות העם היהודי. הספרייה ממוקמת בירושלים, בירת ישראל, ורשומים בה מעל לחמישה מיליון פריטי דפוס וארכיון.
הספרייה שוקדת על שמירת עותקים מכל יצירה המודפסת במדינת ישראל, ובנוסף היא אוספת יצירות הקשורות למדינת ישראל, ליהדות ולמזרח התיכון, הכוללים ספרים, כתבי עת, מפות וכתבי יד, הספרייה הלאומית אוספת כל מידע כתוב שיצא לאור בישראל וספרים נוספים שהספרייה רוכשת או מקבלת מתרומות. על פי "חוק הספרים" (ה'תשס"א-2000) חייב כל מי שמוציא ספר, כתב עת, עבודה מחקרית, תקליט, סרט או כל פרסום אחר בחמישים עותקים ומעלה, לשלוח שני עותקים לספרייה הלאומית.
אוספי הספרייה העיקריים מתחלקים לארבעה: אוסף יהדות, אוסף ישראל, אוסף אסלאם ומזרח התיכון ואוסף מדעי הרוח הכלליים.

האוניברסיטה העברית בירושלים

האוניברסיטה הראשונה שהוקמה בארץ ישראל (בשנת 1925) הוציאה מתוכה אנשי שם בכל תחומי המחקר, לרבות פרופסורים ומדענים ידועים, ואף חתני פרסי נובל.
הקמת אוניברסיטה בארץ ישראל הייתה חלק מהחזון הציוני, והצעה לעשות זאת עלתה כבר בשנת 1884 בוועידת קטוביץ.
בקונגרס הציוני הראשון שנערך בבזל בשנת 1897 התקיים דיון על רעיון הקמת האוניברסיטה, בעקבות הצעתו של צבי הרמן שפירא.
באוניברסיטה העברית פיתחו אנטיביוטיקה נגד חיידקים העמידים לאנטיביוטיקה.

עשור שביעי 2008-2018 בסימן עם הפנים לעתיד... מביא ברכת הקדמה לכל תושבי הארץ

"מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות, תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה... בנו כפרים וערים, והקימו ישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקדמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית".

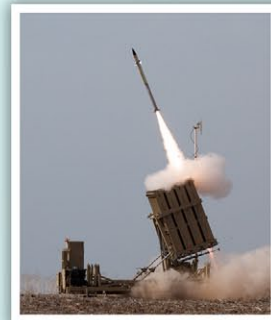
במדינת ישראל צמחה והתפתחה פעילות מדע ומחקר מפותחת. כמה וכמה המצאות, תגליות מדעיות ופיתוחים טכנולוגיים שמקורם בישראל זכו לתהודה עולמית. אנו מציגים את התרומה האדירה של המדע והטכנולוגיה הישראלית לעולם ולאנושות כולה. יש לנו במה ויש לנו במי להיות גאים. ישראל היא מדינה פורצת דרך ומובילת חדשנות. בכל העולם מביטים בתדהמה ובהערכה בהישגים הכבירים שלנו.

מערכות הגנה

- **כיפת ברזל** - מערכת הגנה ליירוט רקטות קצרות טווח באמצעות טילים, המפותחת על ידי חברת רפא"ל.
- **חץ 2** - מערכת נגד טילים בליסטיים, הראשונה מסוגה בעולם (פוגע ישירות בטיל המטרה) שהיה מבצעי. פותח במפעל מל"מ של התעשייה האווירית.
- **תת מקלע עוזי** - הומצא בידי עוזי גל ופיתוחו הושלם ב-1955. נמכר בכמויות גדולות מאד ברחבי כל העולם.
- **ברק** - מערכת להגנה מפני טילים נגד ספינות ומטרתה האווירית לישראל.
- **מעיל רוח** - (ASPRO-A) מערכת הגנה לרכב קרבי משוריין ליירט טילים הנורים אל עבר הספינה באמצעות ירי טיל לעברם, המערכת היא פרי פיתוח משותף של רפא"ל והתעשייה מתוצרת רפא"ל- מערכות לחימה מתקדמות, שתפקידן ליירט איומי טילי נ"ט כנגד רכבים משוריינים.

גג מקלע 'עוזי'

כיפת ברזל

RAFAEL

ברק

מקלע רוח

2 א

המצאות ששינו פני עולם

- **דיסק און קי (החסן נייד)** - זיכרון פלאש נייד שהופך להיות דיסק וירטואלי באמצעות יציאת USB. פיתוח של חברת אמ-סיסטמס בראשותו של דב מורן.
- **Waze** - וייז. אפליקציית ניווט GPS שיתופית לטלפונים חכמים, שפותחה על ידי חברת ההזנק הישראלית "Waze Mobile" ונמכרה לגוגל ביוני 2013.
- **מובילאיי**- מערכת עזר לנהיגה - חברת מובילאיי הירושלמית פיתחה שכב ייחודי לרכב, שבאמצעות ראייה ממוחשבת ינהל פונקציות שונות בנהיגה ממוחשבת כמו מניעת התנגשות, שמירה על נתיב ועוד
- **טפטפת** - אביזר המשחרר מים בזרמים קטנים ("טפטוף"). הומצאה על ידי המהנדס הישראלי שמחה בלאס בתחילת שנות ה-60. ההמצאה גרמה למהפכה עולמית בשיטות ההשקיה והדישון בחקלאות, והובילה לחיסכון במים ולהגדלת היבולים.
- **התפלת מי ים** - באמצעות שיטה שפותחה על ידי פרופ' סידני לוב וחברות ישראליות. הוצאת המלח מתוך המים המלוחים והפיכתם למים מתוקים.
- **עגבניות שרי** - עגבניות קטנות שתוכננו להיות חטיפים, פותחו על ידי קבוצה שהונהגה על ידי פרופ' נחום קידר מהפקולטה לחקלאות ברחובות ושווקו בהצלחה על ידי חברת "הזרע".
- **אבטיח קטן** - במשקל 2 ק"ג, הזהה בטעמו לאבטיח הרגיל. מדובר בפיתוח ישראלי של החברה אשר פיתחה את "האבטיח האישי"
- **דוד שמש** - מתקן ביתי שממיר אנרגיה סולארית באנרגיה תרמית, על פי החוק בישראל כל מבנה חדש מחויב בו. חוסך כארבעה אחוז באנרגיה הלאומית.
- **רמיקוב** - משחק חשיבה לעד ארבעה שחקנים, המבוסס על אריחי משחק צבעוניים. הומצא על ידי אפרים הרצנו בשנות ה-40.

מאכלים שפותחו בישראל

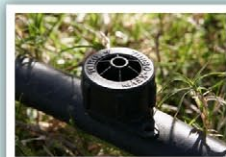
- **פתיתים** - גרגרי פסטה אפויים שהומצאו בישראל בתקופת הצנע. כונו "אורז בן-גוריון".
- **שקדי מרק** - סוג של קרוטונים שעשויים מקמח חיטה. יוצרו באופן מסחרי בישראל החל משנת 1952 על ידי חברת "אסם", שניסתה לפתח מוצר אשר יתאים לאכילה במרק.
- **במבה** - חטיף בוטנים ותירס המיוצר על ידי חברת אסם מאז 1966.
- **ביסלי** - חטיף מלוח המיוצר על ידי חברת אסם. החטיף מיוצר מאז 1975, ופותח על ידי צוות שבראשו עמד מהנדס המזון דן פרופר, לימים מנכ"ל החברה, לפי רעיון של אפרים סעדון, מנהל ייצור בחברה.
- **מעורב ירושלמי** - מאכל העשוי מנתחי בשר מטוגנים במחבת או על הגריל.
- **גבינה צפתית** - גבינה ישראלית מלוחה, חצי קשה.

לזניג שרי

מקן להגסל איים

ספסל

דיסק און קי

סג'ית

דוד שמש

רמיקוב

מערב ירושלי

אבטיח קטן

במבה

שקדי מרק

גבינה צפתית

ביסלי

70

לישראל

התש"ח-ה'תשע"ח
(1948-2018)

ביבליוגרפיה ומקורות :

ספרים

1. נסים משעל, ואלה שנות: 50 למדינת ישראל, תל-אביב: ידיעות אחרונות, 1997.
2. נסים משעל, ואלה שנות: ישראל 60 : 1948-2008, תל אביב ידיעות ספרים, 2008.

מאגרי מידע

<https://he.wikipedia.org/wiki> . ויקיפדיה-ערכים שונים ותמונות .
<http://www.pikiwiki.org.il> . פיקוויקי-מאגר התמונות של ישראל .
<http://main.knesset.gov.il> - אתר הכנסת
<http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=4032> הספרייה הוירטואלית של מט"ח

חידוני טריוויה בטכנולוגיה חוויתית.

כל הזכויות שמורות
כיוונים אל עצמי - חידוני טריוויה מבית אל עמי

www.kivunimquiz.com

להזמנות: 052-6587001

 כיוונים אל עצמי

השימוש מותר בהפצה פנימית בלבד
שימוש מסחרי מכל סוג שהוא אסור ללא אישור מפורש מהמוציא

עיצוב גרפי עמוס והדס 052-5666974